

Stenlastning i Lahälla under kriget

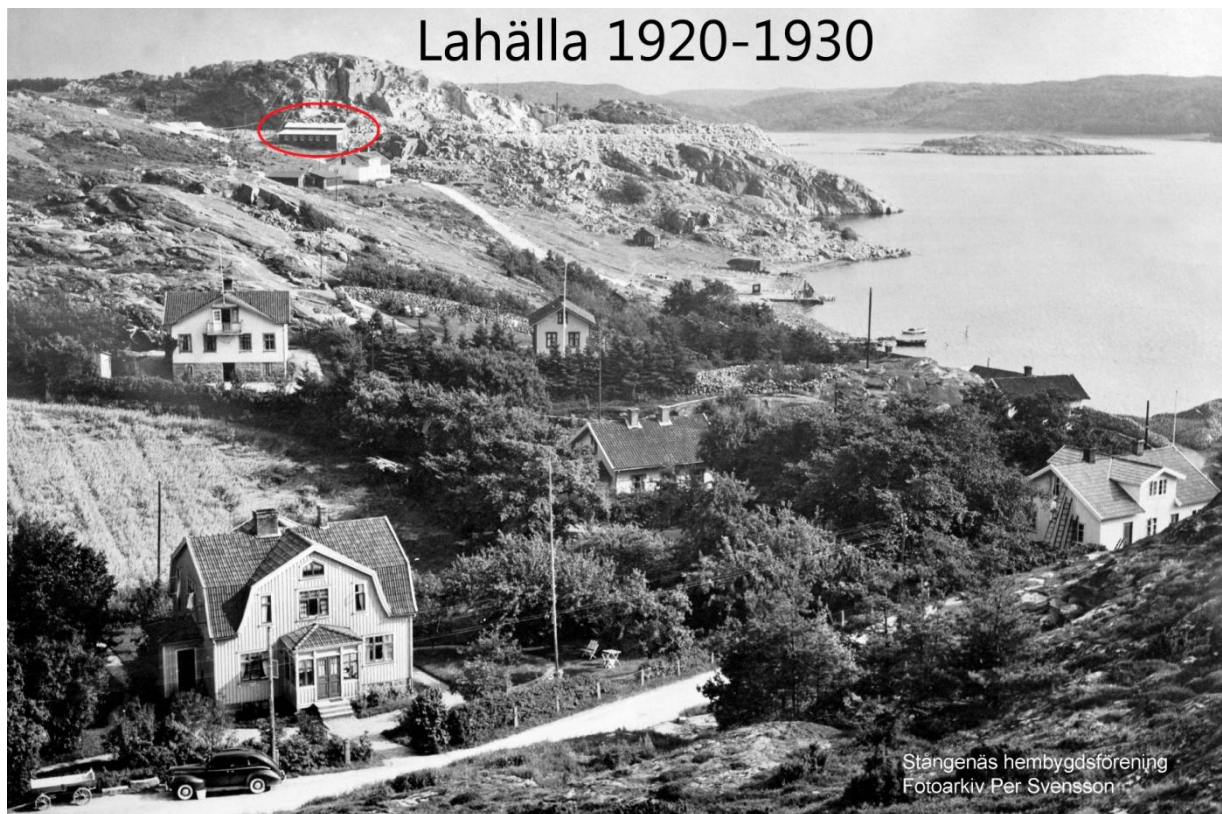
Av Terje Fredh

Ur LP 2015-12-28

I mitten av 1960-talet var jag som reporter på en regional liberalträff i norra Bohuslän. Efter förhandlingar och supé följde dans. Jag lade märke till en man i mogen ålder som låg i som en rem när han dansade. Jag frågade min bordsgranne vad mannen hette och fick svaret att "det är Henning i Lahälla".

Eftersom jag är gift med en flicka vars pappa var stenförman på Malmön hade jag börjat intressera mig för den bohuslänska stenhistorien men jag visste lite om Lahällas stenbrott.

Jag ringde Henning som sa att jag var välkommen till hans bostad som också var kontor. Huset låg där vägen kröker ner mot hamnområdet.

Knottfabriken inringad med röd rllips.

Henning anställde, avskedade och avlönade bolagets personal. Henning berättade att han kunde ge till tillstånd när anställda ville bygga en sjöbod eller annan mindre bod.

Jag frågade om han visste något om en knottfabrik som fanns i Lahälla, men det var före hans tid. Henning förklarade dock kategoriskt att "det förstår du väl att det inte går att hugga knott med en maskin".

Under kriget högg man för Tyskland, det var grå granit och mörk norsk labradorsten.

Sandvik 1940-tal Norsk labrador i förgrunden

Måtten på stenen fick vi från en firma i Hunnebostrand. Några tyska båtar lastade vi 1941 men en del av stenen blev liggande på lager. Henning var ombord på båtarna och lämnade skeppningshandlingar och noterade att det var trevligt folk på båtarna.

Henning berättade att man lastade både i Lahälla och i Govik.

Han berättade också att man på 30-talet hade flera stora seglande skepp som lastade, men mest var det skutor från Skärhamn och Hamburgsund samt Stenhagens ångare.

På en ångare inträffade en olycka i slutet av 30-talet. En sjöman från Skaftö som hette Simonsson fastnade med benet och skadade sig. Det blödde mycket.

Jag hade bil och körde honom till sjukhuset i Lysekil där sjömannen behandlades av doktor Broman, kom Henning ihåg. Trots att benet inte var bra så ville sjömannen tillbaks till båten.

Flera reportage blev det under åren hos Henning i Lahälla. Jag fick svar på det mesta men inte på en händelse som daterades från andra världskriget.

Hennings hus i Bräcke

Förutom huset intill hamnen så ägde Henning sedan många år tillbaka ett hus Bräcke. I mitten av 70-talet ringde familjen Bjurström som köpt huset att de gjorde ett märkligt fynd när de började bygga om.

När de tog bort en innervägg i källaren hittade de tre sändare och mottagare. En radioexpert i Göteborg Carl-Axel Wannerskog tittade på sändarna som visade sig vara tysktillverkade och kunde användas för att sända meddelanden från land till sjöss.

Till saken hör att det under åren 1943-44 ofta låg engelska båtar i Lahälla lastade med kullager. Båtarna väntade på dåligt väder för att kunna gå mot Hull och använda sin radar.

Min fråga till Henning var vem som bodde i huset. Henning berättade att han ägde huset, han letade i sina pärmar men kunde inte hitta vem som bodde i huset under dessa år.

